

Valvira
Sosiaali- ja terveysalan
lupa- ja valvontavirasto

Lainsäädäntö, käsitteet ja palveluntuottajan velvollisuudet

Johtava asiantuntija Arttu Malava, Valvira
Webinaari
30.8.2024

Käsiteltäviä ennakkokysymyksiä

Keskeisiä käsitteitä

- Mitä tarkoitetaan omavalvontasuunnitelman määräyksessä palveluntuottajalla ja palveluyksiköllä sekä mitä eroa on palvelupisteellä ja toimintayksiköllä?
- Mitä tarkoittaa, että omavalvontasuunnitelma on laadittava palveluyksikkökohtaisesti? Voiko suunnitelman laatia palvelupistetasolla?

Keskeiset lainsäädännön velvoitteet

- Kenen ja mitä palveluntuottajan pitää tehdä ja milloin?

Mitä tarkoitetaan palveluntuottajalla ja palveluyksiköllä?

- Palveluntuottajalla tarkoitetaan kaikkia julkisia ja yksityisiä organisaatioita sekä yksityisiä elinkeinonharjoittajia, jotka tuottavat valvontalaissa tarkoitettuja sosiaali- ja terveyspalveluja.
 - Palveluyksiköllä tarkoitetaan julkisen tai yksityisen palveluntuottajan ylläpitämää toiminnallista ja hallinnollisesti järjestettyä kokonaisuutta, jossa tuotetaan sosiaali- tai terveyspalveluja.
 - Palveluyksikkö osoittaa palveluntuottajan oikeuden ja vastuun tuottaa siihen merkittyjä sosiaali- ja terveyspalveluita
 - Palveluyksikkö ei ole sama kuin palvelutoiminnan ”seinät”
- Palveluntuottaja on käytännössä Soteriin Y-tunnuksella rekisteröity yritys, jolle on merkitty rekisteriin yksi tai useampi palveluyksikkö
- Palveluntuottajan ajantasaiset rekisteritiedot voi tarkistaa Soteri-rekisteristä (lisätietoja [Valvira.fi](https://www.valvira.fi))
- 3 • Ks. myös rekisteröintiä koskeva [ohjeistus](https://www.valvira.fi) (Valvira.fi)

Mitä eroa on palvelupisteellä ja toimintayksiköllä?

- Palveluyksikölle merkitään Soteri-rekisteriin yksi tai useampi palvelupiste rekisteritekniseksi apukäsitteeksi, jonka tarkoituksena on osoittaa tosiasiallista paikkaa (osoite), jossa tai josta käsin palveluyksikköön rekisteröityjä palveluja tuotetaan asiakkaille tai potilaille.
 - Palvelupisteellä ei ole itsenäisiä oikeusvaikutuksia
- Palveluyksikköön kuuluvia palveluja voidaan tuottaa yksityisiä ja julkisia sosiaali- ja terveydenhuollon palveluja koskevassa lainsäädännössä tarkoitetuissa fyysiseen sijaintiin viittaavassa yhdessä tai useammassa toimintayksikössä.
 - Toimintayksikön käsitettä käytetään sote-palvelualakohtaisessa ja erityislainsäädännössä, esim. potilaslaki, terveydenhuoltolaki, työterveyshuoltolaki, laki sähköisestä lääkemääräyksestä, järjestämislaki, lastensuojelulaki, vanhuspalvelulaki
- Tärkeää huomioida, että palvelupiste voi olla joissakin tilanteissa sama kuin toimintayksikkö, mutta ne voivat olla myös eri asioita

Miten toimintayksikkö liittyy määräykseen?

Määräyksessä on mainittu toimintayksikkö kolmessa kohtaa:

- Omavalvontasuunnitelmassa on kuvattava *missä toimintayksiköissä ja miten palveluja tuotetaan* (esim. läsnäpalvelu, etäpalvelu) (4.1.3 *Palvelut, toiminta-ajatus ja toimintaperiaatteet*, s. 6)
- Omavalvontasuunnitelmassa on kuvattava mitkä ovat palveluyksikön omavalvonnan vastuusuhteet ja johtamisjärjestelmä. Kuvauksessa on otettava huomioon *palvelualakohtaisen lainsäädännön mukaiset sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden toiminnasta vastaavat henkilöt ja heidän tehtävänsä* (4.2.2 *Vastuu palvelujen laadusta*, s. 7)
- Omavalvontasuunnitelmaan on *kirjattava sosiaalihuollon palveluasumisen yksikön (toimintayksikön) rajatun lääkevaraston vastuuhenkilön nimi* (4.2.10 *Lääkehoitosuunnitelma*, s. 12)

Mitä tarkoittaa, että omavalvontasuunnitelma on laadittava palveluyksikkökohtaisesti?

Kyse on omavalvontasuunnitelman sisällöllisestä kattavuudesta:

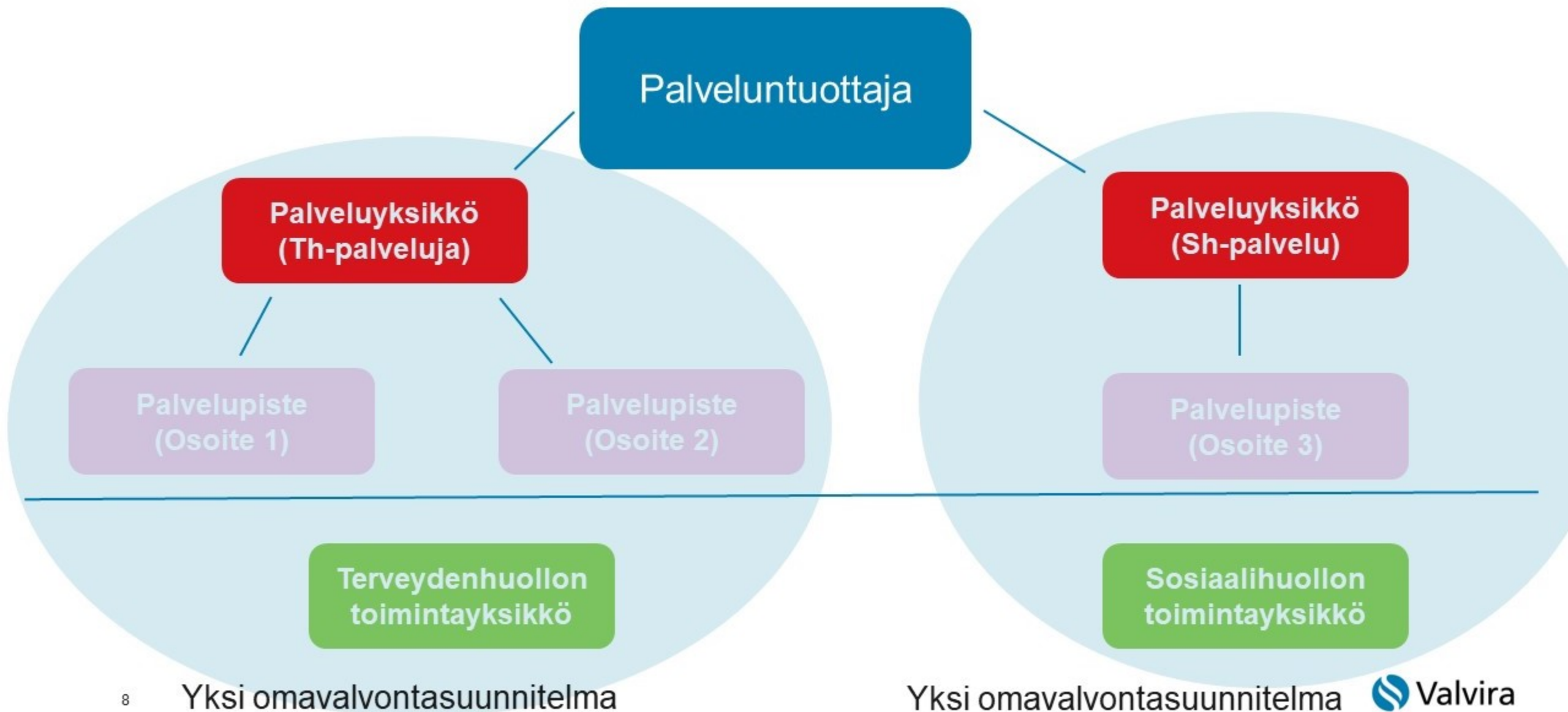
Suunnitelman on katettava kaikki palveluyksikössä ja sen lukuun tuotetut palvelut, mm.:

- Palveluntuottajan omana toimintana tuotetut palvelut
- Palveluntuottajan ostopalveluna ja alihankintana hankkimat palvelut
- Palvelusetelillä tuotetut palvelut (*määräyksen kohta 3 Omavalvontasuunnitelman laatiminen, s. 5*)

Onko omavalvontasuunnitelma mahdollista laatia palvelupisteittäin?

- Palveluyksikölle, jolla on useampi palvelupiste, tulee tehdä yksi omavalvontasuunnitelma, joka kattaa kaikki palveluyksikköön kuuluvat palvelut.
- Palvelupistejaottelu palvelee ensisijaisesti rekisteröinnin tarpeita, mutta se on hyvä huomioida myös omavalvonnan suunnittelussa
- Palveluntuottajan omavalvontaan on tärkeää hahmottaa, miten palveluyksikön palvelut jakautuvat mahdollisesti eri palvelupisteille (osoite) ja mitä erityispiirteitä tämä aiheuttaa palveluiden laatuun, turvallisuuteen ja niiden omavalvontaan
 - Esim. etäisyys eri palvelupisteiden välillä ja vastuuhenkilön saapuminen palvelupisteeseen, henkilöstön sijoittautuminen eri palvelupisteisiin

Esimerkki palveluyksikön rakenteesta ja käsitteistä

Kenen ja mitä palveluntuottajan pitää tehdä?

- Kaikkien Soteriin merkittyjen sote-palveluntuottajien on laadittava omavalvontasuunnitelma
 - Velvoite koskee ennen 1.1.2024 toiminnan aloittaneita luvan saaneita palveluntuottajia ja itsenäisiä ammatinharjoittajia sekä 1.1.2024 jälkeen aloittaneita palveluntuottajia, joilla on Soteriin merkitty palveluyksikkö
- Palveluntuottaja on vastuussa omavalvontasuunnitelman laatimisesta
- Omavalvontasuunnitelma tulee tehdä sähköisesti ja siihen on kirjattava, kuka vastaa sen laatimisesta, toteutumisen seurannasta, päivittämisestä ja julkaisemisesta.
- Rekisteröidyn toimijan on laadittava suunnitelma, vaikka tämä ei ota enää vastaan uusia asiakkaita tai toiminta ei ole aktiivista
 - Tilanteissa, joissa palveluntuottajan toiminta on loppunut, voi tuottaja tehdä palveluyksikön (toiminnan) lopettamisilmoituksen rekisteröintiviranomaiselle, jolloin omavalvontasuunnitelman laatimista koskeva velvoite poistuu

Esimerkkejä tilanteista, joissa palveluntuottajan tulee laatia omavalvontasuunnitelma

- Toiminimiyrittäjä, joka pitää omaa vastaanottoaan toisen palveluntuottajan omistamissa tiloissa
- Osakeyhtiö, joka tuottaa palvelua hyvinvointialueelle ostopalvelusopimuksen perusteella
- Yhtiö, joka toimii hyvinvointialueelle ostopalvelua tuottavan yrityksen alihankkijana
- Sosiaalihuollon tukipalveluyrittäjä, joka on rekisteröitynyt Soteriin ja joka tuottaa hyvinvointialueen asiakkaalle sosiaalipalveluna tarjottavaa tukipalvelua
- Yrittäjä, jolla ei ole omia asiakastiloja vaan tuottaa etäpalveluja asiakkailleen täysin kotoaan käsin
- Yrittäjä, jonka toiminta on pienimuotoista tai satunnaista
- Palveluntuottaja (ammattihenkilö), jolta hyvinvointialue on alihankkinut sosiaali- ja terveydenhuollon ammattihenkilön työvoimaa
 - **Huom!** Henkilöstöä vuokraavan tai välittävän yrityksen ei kuitenkaan tule tehdä omavalvontasuunnitelmaa

Milloin omavalvontasuunnitelma on laadittava?

- Omavalvontasuunnitelman laatimisvelvoite on tullut voimaan 1.1.2024
- Laissa ei ole säädetty siirtymäajasta tai poikkeuksesta, joka antaisi mahdollisuuden tehdä omavalvontasuunnitelman esimerkiksi myöhemmin tai korvata se toisen tuottajan laatimalla suunnitelmalla

Rekisterissä olevat palveluntuottajat

- Mikäli palveluyksikölle on jo laadittu valvontalain edellyttämä omavalvontasuunnitelma, on se hyvä käydä huolellisesti läpi huomioiden Valviran antama omavalvontasuunnitelmaa koskeva määräys ja tehdä tarvittavat päivitykset
- Mikäli palveluntuottajalla ei ole lain edellyttämää omavalvontasuunnitelmaa, on se laadittava mahdollisimman pian

Tulevat, vielä rekisteröitymättömät palveluntuottajat

- Omavalvontasuunnitelma on laadittava ennen palveluyksikön rekisteröintihakemuksen tekemistä (Soteri), mutta sitä ei tarvitse liittää hakemukseen (laatimispäivämäärä riittää)
- Riittävää, että suunnitelma kattaa suunnitellun palvelutoiminnan. Huomioitava, että kyseessä on rekisteröinnin jälkeen jatkuvasti päivittyvä ja tarkentuva asiakirja